

6

24

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
'Αριθ. Έρωστ. Κωδ. J. 6/1970

ΑΙ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

✱

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δευ. 1969 / φεβ. 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... *Ζυμβραγού*.....
 (παλαιότερον ὄνομα: *Ζυμβραγού*), Ἐπαρχίας... *Κισαμίου*,
 Νομοῦ... *Χανίων*.....
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος... *Ἀντώνιος*
 .. *Ἀρχονταίου*... ἐπάγγελμα... *Διδάσκαλος*.....
 Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις... *Ζυμβραγού*... *Κισαμίου*... *Χανίων*.....
 Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... *11*.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
 α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον... *Ἰωάννης*... *Ἰγγλίσταυ*.....
 ..
 ἡλικία... *86*... γραμματικαὶ γνώσεις... *Ἀπκ: Κεφελίου*.....
 ..
 τόπος καταγωγῆς... *Ζυμβραγού*.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
 βοσκὴν ποιμνίων; ..... *Διὰ σποράν... προωρίζονταν οἱ*
ἀνοιωτὲς περιοχαὶ καὶ διὰ βοσκὴν οἰκιστικῶν χωρίων
οἱ καλλιεργουμένους ἐκείτους.
 Ὑπῆρχον αὐταὶ χωρίζεται ἢ ἐνηλλάσσοντο, κατὰ χρονικὰ διαστή-
 ματα; *Δεν υπήρχον χωριάζει. ἤδη μετὰ περιοχῆς τῆς*
"Χαλέπας"
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
 δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας ("Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
 π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
 .. *Ἀνήκουν ὡς εἰς τὸ πλεῖστον εἰς Τούρκους*.....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
 γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
 του; ..... *Ναί*.....

β'. 1) Οί κάτοικοι άσχοιοϋνται μόνον εις τήν γεωργίαν ή μόνον εις τήν κτηνοτροφίαν ; ή συγχρόνως εις άμφοτέρας, δηλ. τήν γεωργίαν και τήν κτηνοτροφίαν ; *Άσχοιοϋνται... κυρίως... εις... κτηνοτροφίαν... εις τήν... γεωργίαν*.....

2) Οί τεχνίται (δηλ. οί βιοτέχνοι) άσχοιοϋνται έν παρέργω και εις τήν γεωργίαν ;..... *Ναι*.....

γ'. 1) Είς τά μεγάλα κτήματα : τών γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τών μοναστηρίων ποίοι ειργάζοντο εις αυτά ; και ύπό ποίους όρους ως άτομα ή μέ όλόκληρον τήν οικογένειάν των ; .....

... Έργαζόταν... στα' κτήματα... Έλληνες... με' τίς... οίκογένειάς τους... και... ελήφρωσαν με' είδος.....

2) Πώς έκαλοϋντο οϋτοι ; (κολληγοί, σέμπροι, μισακάτορες, σημασιακάτοροι κλπ.)..... Ποία ήτο ή κοινωνική των θέσις ; .....

... Έλέγοντο... βαρβαρικά........

3) Ποία ήτο ή άμοιβή των ; (εις είδος ή εις χρήμα); *εις είδος*

4) Έχρησιμοποιοϋντο και εργαται ; έποχικώς, δηλ. διά τό θέρισμα, τό άλώνισμα, τόν τραγητόν ή δι' όλον τόν χρόνον ; Άπό ποϋ προήρχοντο οϋτοι : ήσαν άνδρες μόνον ή και γυναίκες ; ποίαν άμοιβήν έλάμβανον : ήμερομισθιον εις χρήμα ή εις είδος ; .....

... Όχι.....

5) Έχρησιμοποιοϋντο και δοϋλοι (ύπηρέται) ή δοϋλαι ; Έάν ναι, από ποίους τόποις προήρχοντο ; .....

... Όχι.....

6) α) Οί νέοι και αί νέαι τοϋ τόποις ποϋ έπήγαιναν δι' άνεύρεσιν έργασίας ;..... *Έργαζαν... αλίγοι... σταί... πέλις... η'*.....

... στην... Άμερική.....

β) Έπήγαιναν έποχικώς : ως έργάται..... ή ως τεχνίται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφείς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (έμποροι) κλπ. ; .....

Έπήγαιναν... για' να'... εξαεφορίων... κομίζου... ζητή.....

δ'. 1) Πώς ελιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσις: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

Ἐλιπαίνοντο με δῆλα καὶ παραπάνω

2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... Ἐγίνε το 1932

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... Ἀπὸ το 1946

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ... Τα μονόφτερα καὶ το δίφτερα ἐχρησιμ.

ποιοῦντο μόνο ἐξ ἴδια χωράφια. Τα ἀγοράζου ἀπὸ τοῦ ντερμιτζήδες

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

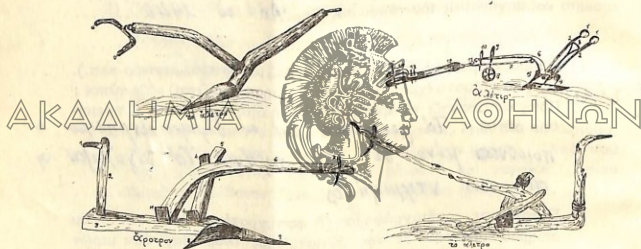

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) ... 1955

3) Μηχανὴ θερισμοῦ

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....
- 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ ..... 20' 1953
- στ'. 1) Τὸ ξύλινο ἄροτρον. Ποῖος κατασκευάζει (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινο ἄροτρον .. Τοῦ παλαιούτου (καὶ παλαιούτου) .. ἰθιου .. ἰθιου .. γεωργοί .. ἀπο .. ξύλα .. πλά .. τάνου ..

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφορα ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχθυογραφήσατε τὸ ξύλινο ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. χερσὶν	..... 6. .. σταβάρη	..... 11. ....
2. ὄχημα	..... 7. .. κατὰ τὴν ἰδίαν	..... 12. ....
3. ποδάρη	..... 8. .. παρουσία	..... 13. ....
4. σφηνές	..... 9. .. γυνί	..... 14. ....
5.	..... 10.	..... 15. ....

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

Παρατήρησις: ὄψα τὰ ἐξαρτήματα τοῦ ἀρότρου ἵκαν περᾶσαι.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άρίθμησιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τήν άροτρίασιν ὄλων τῶν ειδῶν τῶν χωραφιῶν; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφῆσατε ἢ φωτογραφῆσατε τὸ ἐν χρῆσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρῆσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τήν χρῆσιν ἐκάστου.

ἦτο τῆς ἰσας μορφῆς.....
 .....
 .....

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ἰσπάθης τοῦ άρότρου;... ηλατω'

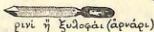
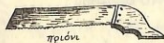
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου, ἠποξυλο

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τήν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, άρίδι, άρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

Τὰ ἠμονηόμενα... καὶ ἠλο ἀκόμη: ἢ ἠκύλα
 καὶ ἢ σκεπάρνια

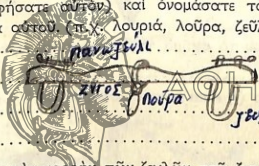

- 8) α) Διά τόν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται); βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος... *Στὴν ἀρχὴ μόνο βοῦνα. Σήμερα χρησιμοποιοῦνται καὶ ἡμίονοι*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; ... *Δύο... βοῦνα... ἕνα... ἡμίονοι...*
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἢ το (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός; ... *Μὲ τὰ βοῦνα ἦταν καὶ εἶναι ἀναγκαῖος ὁ ζυγός*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λουρα, ζευλές, πιζεύλια κλπ.)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

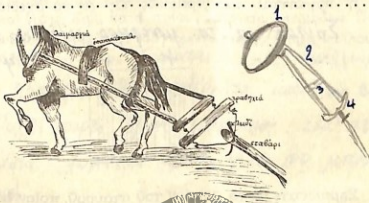

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. ... *Παμίσι καὶ κῆδος τοῦ Ἰλίου Πηλοῦ*
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λουρα, κουλλούρι), προσδέεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν). ... *ὁ κρίκος λέγεται λουρα, ξυλα, βιδερῆνες... καὶ αὐτὰ βιδερῆνες δια' ἀλῆτρι καὶ βούρας*
- 12) Ἄπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου; ... *ἀπὸ το 1946*
- Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον; ... *Μὲ τραβήχτι*

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῆ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

Φέρει τὴν ² *κωλύρα*, τὰ ² *τραβηχτά*, τὰ ³ *επιπλωματικά* και τὸν ⁴ *ζυγόν*

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) και σπορά.

α) Ποίος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναίκα 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποία ἢ συνήθεια εἰς τὸν πόπον σας ... *ὄργωνε ὁ ἀνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης)* ... *Σαί... μεγάλων ε... ο' γυιοι, ἠρρωσ... αὐτοί και ὁ παι- ras... ἐπ' ἑνὲ*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἄλογου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, και φωτογραφίαν) *Ο γεωργοί βαζει τὰ βόδια ἐν χωράφι και τὰ ζευγώνε κόνος το. Τοποθετεῖ τὰ ζυγα, βαζει τὸ ἀξέρι ἀνάμεσα στα βόδια τὰ ἀνδρα με τὰ ἀξέρι πρὸν πρὸν ὄχηρον τὰ εχοιμα, κόνος τῶν σταυροῦ και ἀρχίζει τὸ δουλειά.*

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

και εἰδὼ ο' γεωργοί ζεύου και βόδια, πρὸν τὸ διδερμένο ἀξέρι... και... ζευγαρίζει... εἶν... κόνος...

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή και σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

Κονμαντάρει... τὰ ζυγα... με... εχοιμα... πρὸν εἶναι... Δεμένα... στα... κάρτα... και... παρασεμένα... εἰν... ὄχηρον... τὰ ἀξέρι... τὰ βόδια ἀπαραμύτων... φοραῦ - για νὰ μὴ κρῶνι χόρτα - μαλαδίνες. Απ' ὅδω βγαίνει ἡ παροιμία "οἱ μαλαδίνες εἶναι για τὰ βούγια"

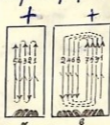
καλαδίτι συρμάτιν

- 4) Σχεδιάσατε πῶς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πῶς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὀργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

..... Στὰ παλαιὰ χρόνια τὸ ὄργωμα ἢ ἢ σποριά
 γινόταν... ὅπως τὸ ἐξ εὐθείας γραμμῆς (α.).....

- ἢ ὄργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

.. Σήμερα καὶ τὸ μονόφυρο αἰερένια ἀγέρι γίνεται περιφερειακῶς

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὄργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὄργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπάρές ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσοράδες κ.λ.π.); ..... ἐγένετο καὶ γίνεται καὶ σπορῆς...

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); με αὐλακιάν; ..... Ναι, καὶ... εἰ... ἀποστάσει... 3-4 μέτρα.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον; ..... ἐγινόταν ἢ σπορῆς με βλαπτικὸν μόνον... σα... χαλκίνα (μικρὰ καὶ περὶ τὴν ἐδάφη).....

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὄργωματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. .... πλαγίως.....

Ὅσον... ὁ γάργαρος... ἢ... νὰ... πῶς... βαθιὰ... τὸ... ἀπὸ... ἢ... πῶς... μὲ... τὸ... ἢ... πῶς... τὸ... ποῦ... τὸ... ἀγροῦ

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. .... 1-2 ... 3-4 ...

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. Γίνονται ... 1-2 ... καλλουργία.
κατὰ τὸν Ὀκτώβριον καὶ ἐπιέρνεται κατὰ τὸν Δεκέμβριον ... Πολλὰ φορὲς ἄραι ἐπιέρνεται ἐπὶ πύλαχτα τὰ χωράφια ... χωρὶς ναῖ δύνανται γίνεσθαι κατὰ πρόσταγμα καλλουργίαι

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν (Ἀπομνηστεύσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Ἐπὶ τῶν κηπευτικῶν ἔχονται δύο τρόποι: α) γίνεται πρῶτα καλλουργία καὶ μετὰ ἐπιέρνεται ὁ κήπος ὅπως γίνονται οἱ ἀροτριάσεις οἱ β) εἰς τὸν ἴδιον χρόνον γίνεται ἡ καλλουργία καὶ μετὰ ἐπιέρνεται ὁ κήπος ὅπως γίνονται οἱ ἀροτριάσεις

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν... 1-2 χρόνια

4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; Διὰ τὰ σιτάρια, κριθάρια γίνονται 1-2 ὀργώματα ἢ κατὰ πρόσταγμα Διὰ τὰ ψυχανθὰ κηπευτικά

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους;

χρησιμοποιεῖται τὰ ἐπιποροδάμνα

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

..... *Με' λουκάντρα, με' σκαλίδι, με' βουκέντρο*
 ..... *ἢ καὶ με' τὰ πόδια*
 .....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); ... *οὐχι*
 .....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινῶν ἐκ τούτων).

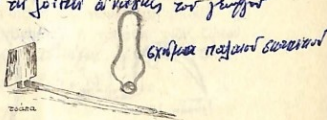
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ..... ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

..... *Ποὶ τὸ σκαπίδο χρησιμοποιεῖται καὶ
τὸ σκαπίδο καὶ τὸ σκαπὲν ἢ σκαπίδα γιὰ τὸ γερθῆμα
δοσίων καὶ ἐπίσκημ. γίνω ἀπὸ τὸ ἀπὸ τὸ μέρος τὸ δὲ σκαπὲν
γιὰ τὴ φοίτη ἀπὸ τὸ τὸ γέρου*

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

..... *Συνήθως τὸν βοσκὸν τὰ παιδιὰ καὶ ποῦ βοσκοῦν
καὶ χωράφι ὅταν γίνεται σπορά*

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

..... *Ἐκαλλιεργοῦντο τὰ φτενά χωράφια καὶ πεταχτά
τὰ κόνια ἐκαλλιεργοῦντο ἐπὶ παχίστρα
χωράφια καὶ πορρὸ φέρει ἐφρίξασα καὶ ἐβζαμὲ ἀπὸ
τὴν χονδρὰ τὸ γέρου*

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

..... *Τὰ δυνάται χωράφια*

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμηλῶν ἔσπερνοντο ἢ ἐφύτευοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

..... *Ὁτ. πατάτας ἐφύτευοντο καὶ φρυγανίσματα
ἐπὶ αὐλάκια*

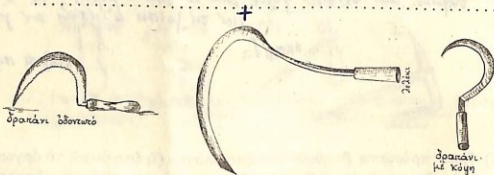
Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

Τὰ δρεπάνια εἰσὶν ὀδοντωτά
 δρεπάνι

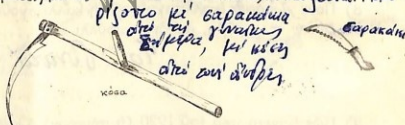

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

Σήμερα χρησιμοποιεῖται ὀδοντωτὰ δρεπάνια
 ἢ κώσες γιὰ τὸν θερισμὸν τῶν δημητριακῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κώσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Πλακαῖα εἰσὶν ὀδοντωτά

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).

Ἡ κόψη τοῦ δρεπανιοῦ ἦταν ὀδοντωτή

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἢ χειρολαβὴ του; (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

Ἡ χειρολαβὴ τοῦ δρεπανιοῦ ἦταν ὀδοντωτή

5) Ποιός κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ..... *Τὰ κατεσκεύαζεν ὁ νεαροποιός*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὄσπριων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *καὶ σήμερον ἀκόμη χρησιμοποιοῦνται οἱ φρακί, τὰ ράβι καὶ τὰ ρεβιθία*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σίτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. .... *θερίζονται εἰς ὄψον 15 ἑκατοστών περίπου*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζὶ μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται) .....

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίες, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; ..... *Τὰ ἀφένουν οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζὶ, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνονται. (Περαγράψατε λεπτομερῶς) .....

οἱ χεριές τοποθετοῦνται 6-8 μαζί καὶ κάνουν μία ἀχμαλιά. Τὰ βιάχια πάνε πρὸς τὴν μία μεριά, ἂν εἶναι μεγάλα αὐτὰ μάλιστα τὸν ἦν ὄχι, τότε σταυρῶνεται

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
 λούνται ἀγκαλιές. . . . . λέγονται... ἀγκυλίστραι... πλάκιδι... ἀγκυλίστρα

ἢ... κἀνάν... καὶ... χερσὶ... ἄλλα

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; . . . . .

... θερίζουν... καὶ... ἄνδρες... καὶ... γυναῖκες... ἢ... ἄλλοι...
 ... ἤρχοντο... θερίζουν... ἀπὸ... γυναικῶν... καὶ... ἀπὸ... ἀνδρῶν...
 ... ἔβαν... καὶ... χερσὶ... ἄλλα

2) Πῶς ἠμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθίον (μεροκάματο) ἢ κατ'
 ἀποκοπήν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
 φαγητοῦ ; (Παραδέσαστε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογία). . . . .

... ἔπαιρναν... 3½... ὀμμάδι... μεγάλα... (ὄστρακα... καὶ... ἄλλα...
 ... ἄλλα... καὶ... ἄλλα... ἀπὸ... καὶ... ἄλλα...
 ... ἄλλα... καὶ... ἄλλα... ἄλλα... ἄλλα...
 ... ἄλλα... καὶ... ἄλλα... ἄλλα... ἄλλα...

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλλ-
 οντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αισθάνωνται
 κόπωση (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; . . . . .

... ἄλλα... ἄλλα... ἄλλα... ἄλλα...
 ... ἄλλα... ἄλλα... ἄλλα... ἄλλα...
 ... ἄλλα... ἄλλα... ἄλλα... ἄλλα...

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμὸς ; .....

Ναί. Ποτέ. Πῶς ἀρχίτε. ἢ ἀρχίσα. ῥηθιμῶς.
 τῆς μηνὸς ἡμερῶν : Τρίτη, Πέμπτη καὶ ἑλλάτω

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. Ἐτραγουδοῦσαν... οἱ

καρπῶν... διάφορα τραγούδια, κυρίως μαντινάδες,
 ὅταν τὰ μασμῶν... εἰταίζονται. (Ἐτραγουδῶν) κατὰ
 φαντὸ (γένμα) .....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυς πού μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυς πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶδος.

Οἱ παλαιαὶ ἀφῆσαν ἓνα μέρος ἀθήριστον
 τὸ "Ἀποδέρι". Ἐπαιρναν τὰ στάχυα τὰ ἐδέναν
 εἰς βλήμα σταυροῦ καὶ τὰ ἀφῆσαν ἐκεῖ γιὰ νὰ
 τὰ φάνε τὰ βόδια καὶ νὰ παῖν κατὰ τὸν χρόνον.
 Ἐπίσης ἐπηρῆσαν νὰ δένουν εἰς χοντρά ψάθα
 (βόδια - ἀλάγα κ.λ.π.) τὰ παραμονή τ' Ἀγιασμοῦ
 νὰ φάνε "παπούδια", δηλ. θραυμένα καλαμῶνια, σάβρι,

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων. ψαρεῖ, ρόβε κ.λ.π.)

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἔσπερας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

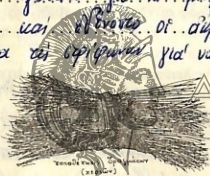
Τὸ δέσιμον τὰ δεμάτιασμα (χαρὸ βόλα) ἐγένε-
 ταν ἀμέσως μετὰ τὸ θερισμὸν αὐτὸ πρὸ ἀύρου.
 Ἐὰν καὶ αὐτὸν ἐθέρμε, ἔδενε τὰ δεμάτια τὰ βρόδου.

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

... Τα' δεμάτια... τα' ἔδενε... οἱ γεωργοί... με'...
 σπάρτου... τῶν ἀγκαλιῶν... παρὰ μοναχοί... τῶν τα'
 ἔπαρκε... οἱ... σπάρτοι... ἐδέονταν... με' κόμμο... καὶ
 ἐπάρνοσαν... καὶ... ἀπὸ τῶν χερσῶν... ἢ... πάνω στὸν
 σπάρτο... ἔλασαν... τα' ἀγκαλιῶν... εἰπῆσαν... τὸ δεμάτι
 με' τὰ ὄνα... γόνατο... για' να'... μικραῖνε... οἱ ὄνομα... τῶν
 χερσῶν... καὶ... ἐδέοντο... οἱ... ἀπὸ τῶν... σπάρτου... ἀ-
 φού... περὶ τὰ... σπάρτου... για' να' μὴν... σπάρτου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

... Τα'... δεμάτια... γινόνταν... μετὰ... σπάρτοι... στα' δι-
 ἀφορα... μετὰ... τῶν χερσῶν... καὶ... πάντα... ἢ... σπάρτου
 ἀριθμοί... για' να'... εἶναι... ὁ... γομαρία... (φορτία)
 στα' σταχὰ... ἀπὸ τῶν... 4. χερσῶν... πᾶν... εἶχαν
 τὰ σταχὰ... περὶ τὰ πάνω... ἔπειτα... καὶ... χερσῶν... στα'
 τα' ἔδεναν.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πορὴ περὶ τὸ 1900

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. *Τὸ φύτευμα τῶν πατακῶν γίνεται ἀπὸ τὸν Γενάρη (γενεαριονεὶ Πατακῶν) μέχρι τὴν Μαρτίου. Ἐπίσης φύτευονται καὶ τῶν Ἀβγόνων.....*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρον κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν... *Τὸ βγάλισμα ἐγίνετο καὶ τὸ βιαστικῶς πού' εἶχε... ἀπὸ ἀγροτικό... σπείρει... Σήμερα τὸ βγάλουν καὶ καὶ τὸ ἀγροτικό.....*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

1) Ἐσυνηθίζεται παλαιότερον ἢ διατροφή τῶν ζώων κιντὰ τοῖς χειμῶνα μὲ ξηρά χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν ναι, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

Πάντα εἶναι σὰν τὰ γὰν... ἀπὸ τὴν βοροχέμησιν πού' ἔδωκεν ὅτι πορίζουν (βγάλουν) ἔξω γιὰ βοσκῆ. Σαν τὴν ἐλάναν τὰ ἀχῦρα καὶ ὁ σανὸς, εἶναι σὰν τὰ γὰν γαϊδουράσμινα (πράσινιαθιά), χόρτα καὶ κρεμμύδα καὶ παχιά φύλλα καὶ ἀχμάδα... τσίτες... εἶς... αἶμα... τὰν... σὰν... πρὸ τῶν εἶναι σὰν... φάμα... ἀπὸ τῶν... εἰσφέροντες (καὶ ἀδὸν εἶσαι) καὶ... νηριγιάδουρον τὰδες (κλαδιά καὶ φύλλα θαλασσιῶν)

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). ... *Με... δραπεάνι... ἢ... σαραμαί... (ἐν.λ. + 2)*

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

Τὰ χόρτα ἔργων λικάρια (δεμάτια)

ὅτῳ χωράφι μέχρι νὰ ζῆραθῶν. Πολλοὶ φοροὶ τὰ ἐγύριζαν γιὰ νὰ ζε-
ραθῆ καὶ ν' ἰδῶν μερῶν. Ἐὰν ἔβρuche ὅτῳ καιρῷ αὐτῷ, τότε τὰ χόρτα
μουχλιαζάνε, φωτογραφίαν, χαλαίονε, καὶ ἴδῶν τὰ ἐγύριζαν τὰ ζῶα.
Κατῶτι ἐπαυρῶν... τὴν καὶ βόνα... πού ἔχε... ἐχίμα... πασαρῶν... ἀνοικῶν
ἀπὸ πάνω καὶ κάτω, ἔβασαν δυὸ βῆματα, ἔβριχναν τὰ χόρτα, τὰ
ἐμπάθασαν (ἐπῆσαν μὲ τὰ πόδια) ἔβῆσαν τὰ βῆματα καὶ ν' μπαλά (ἴδῶν
α) ἦσαν ἔτοιμη. Τὸ δῆγμα τῶν χόρτων καὶ ν' μεταφορᾶ ἐν γίνεται πρῶ-
τῶν πού εἶναι ὄροσθια καὶ Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ δὲν θροῦσῶν. (δὲν πῆ-
φταν τὰ φυλλάρια τῶν χόρτων)

Μεταφορᾶ τῶν θεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνκεντρῶνοντο
πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην
θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

..... Τὰ... χερσὸ βῶνα... ἐμεταφέρουσαν... πάντα ὅτῳ
ἀλῶνι.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν
δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς αὐτῶν;
Ἐπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησός;

..... Ὅ... τὸ πῶς... ἐμεταφέρουσαν... χερσὸ βῶνα... ἐχίμα... δε-
μυκία... Τὸ βῆμα... καὶ ν' τὰν (βῆμα)... ἄρθια... τὸ ὑψοῦς
εἰς δεμάτια πολλὰ ὡς ἓνα πάνω ὅτῳ αἴλω.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνεκᾶθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλῶνι διὰ τὸν ἀλωνι-
σμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
σμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον
χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; .....

..... Τὸ... ἀλῶνι... γινόνταν... πάντα ὅτῳ... ἀ-
λῶνι.....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ
συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς
ποῖαν θέσιν; .....
- ..... Τὸ... ἀλῶνι... γινόνταν... ἐξω... αὐτῷ... τὰ... σπῆ-
τια... τὰ... χερσῶν... ἐξ... γ.η.ο... μέτρα... (ὅτῳ... μουρᾶκι)
γιὰ... νὰ... τὸ... γιάνη... πάντα... ἐ... καιρῷ... (ἀνεμῶν)
καὶ νὰ γίνεται ἀμέσως ὅτῳ λῆχυνερα. Δίημα ἔπρε-
πε νὰ ὑπαρχῆ κάποιο δένδρο γιὰ νὰ ἀδῶνται σπῆ-
βίαι τῶν (ὅτῳ θυμαϊδ)

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἐάν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Κάθε γειωχρῶς εἶχε δύο τὸν ἀλώνι. Μάλιστα ὁ καθὼς νοικοκυρῆς εἶχε δύο. Στὸ εἶδος ἀμύνηται τὸ κατ'ἐξῆς τὸν καιρὸν εἰς ἄλλο αὐτοῦ εἰχνοθε καὶ οὗτοι εἶχαν καθυστέρησιν

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; .....

Τὸ ἀμώνισμα... ἀρχίζε. τὸν καὶ... καὶ... τὴν... μέγα ἀχούστον.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχεδιάγραμμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) Τὸ ἀμώνισμα... ἦταν... χωματάλωνο. ἦταν ὁ γειωχρῶς μὲ τὴν ἀχούστον, διὰ τὸν καιρὸν καὶ τὸν εἶδος. Στὴν ἀχούστον τοποθετοῦνται πετρίκες, πλάκες καὶ εἶσαι τὸ ἀμώνισμα εἰσέρχεται μὲ τὸν καιρὸν καὶ εἶσαι... εἶσαι τὴν ἀχούστον πετρίκες.

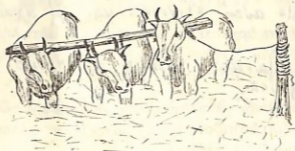
- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστὸν ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ ἀλωνισμού (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μίγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχούρων). Ἄφου... εἶσαι... καὶ... τὸ ἀμώνισμα, καὶ

λάσπη καὶ ἀχούστον... εἶσαι... τὸ ἀμώνισμα... Παιρνε... βουτεία (κόπρος τῶν βοῶν), ἀχούρα καὶ λίγο χῶμα, τὸν τὸν καιρὸν καὶ γυμναστικά ποδάρια καὶ ὁ ἀμώνισμα πηλὸν εἶσαι εἶσαι.

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνισμού γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; ..... Ὄχι .....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰοδηήποτε ἄλλον.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νίου ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος ἀπηγερὸς,
στρούλουργας, δοκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρονται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στῦλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειῆς,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειράν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειῆς περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

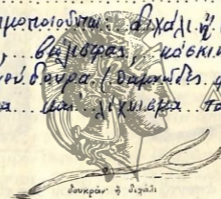

δ) Ἐπὶ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην ; .....

..... Ἄρχιζε... εὐαί... 9... τὸ πρῶτ' καὶ ἐμείνω...
 ...κατὰ... τὴν... 4... τὸ ἀπὸγεμα... ἀμυγδαλὴ... ἔξω... τὸ...
 ...καὶ κατὰ... ἐπιβίωσαν... καὶ... ἀλλοτρίω... ἐπὶ ἀλυσίῃ
 ...Πολλὰ... φορὰ... ὅπως... ἀρκεταῖ... ἐπὶ ἀμύγδα, ἐπὶ
 ...ξ... κατὰ... ἀμυγδα... περὶ... ἀπὸ... ἀμυγδα... γὰρ...
 ...να... προφύλασσεται... ἀπὸ τῶν πορτὶ... ἡμέ...

12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιοῦνται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποσον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

..... Χρησιμοποιοῦνται... διχάλι ἢ θρινάκι ἢ περὶ να,
 ...φινάρι, ... βελόνας, ... κόνικον... καὶ... παραθύρα
 ἀπὸ ἀγροῦ δένδρα (δαμνῶδες φυτόν)... γὰρ... τὸ
 ἀμύγδα... καὶ... γιγνόμενα... τῶν... ἀμυγδα... (ἀμυγδα-
 λῶν)

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποσον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκότους στάχους ; .....

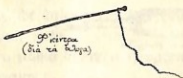
..... Καὶ... βέλους... ρίχνει... ἀπὸ... κατὰ...
 ...θρινάκι...

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἢ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

..... Ἐχρησιμοποιοῦτο... κατὰ... ἀμύγδα, ἀλλὰ...
 ...καὶ... ἀμύγδα... ἀπὸ... ἀμύγδα...

- 15) Πώς λέγεται η εργασία του άλωνίσματος ενός άπλωματος, δηλ. ενός στρώματος σταχύων εντός του άλωνιού. (Έν Κρήτη καλείται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. άπλώματα) σίτου, κριθής, βρώμης κλπ. ήλωνίζοντο καθ' ήμέραν *· 2-3 φορές · 2 φορές · 3 φορές · 4 φορές ·*

- 16) Πώς λέγονται οι άλωνισθέντες στάχυες, προτού λιχισθοῦν δια νά αποχωρισθοῦν τὰ άχυρα από τόν καρπόν ; (έν Κρήτη : μάλαμα)

Μάλαμα

- 17) Ποιοι άλωνίζουσι : ο ίδιος ο γεωργός με ίδια του ζώα ή υπήρχον (ή υπάρχουν ακόμη) ειδικοί άλωνιστάι (έν Αιτωλία : βαλμάδες, δηλ. τοπαπληδες, καλούμενοι άλωνιστάι και άγωγιάτες) οι όποιοι είχαν βοδία ή άλογα και άνελάμβανον τόν άλωνισμόν

Άλωνίζουσι οί γεωργοί με ίδια του ζώα ή υπήρχον (ή υπάρχουν ακόμη) ειδικοί άλωνιστάι (έν Αιτωλία : βαλμάδες, δηλ. τοπαπληδες, καλούμενοι άλωνιστάι και άγωγιάτες) οι όποιοι είχαν βοδία ή άλογα και άνελάμβανον τόν άλωνισμόν

· Η μάλιστα οί γεωργοί του (έν Αιτωλία) με βοδία ή άλογα και άνελάμβανον τόν άλωνισμόν

· Η χρονία διάρρητα που μετριοβαρεί από την στιγμή που θα μπει ένας από αλώνι, μέχρι να βγει από το αλώνι, λέγεται δούλα

- 18) Πλήν του μέσου τούτου με ζώα και με άλωνιστικόν εργαλείον υπήρχον παλαιότερον εις χρήσιν άλλα μέσα χωρισμού του καρπού από τους στάχυσ· π.χ. τó κοπάνισμα αυτών με χονδρόν ξύλον (τόν κόπανον) ή με άλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω έν σελ. 26 εικόνα).

- 19) Ό κόπανος οὔτος πώς έλέγετο· έκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μήκος και πάχος είχε και ποιον τó σχήμά του ;

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

κοπάνος εὐρογγυλός

ξύλο κοπανιστοῦ διὰ τὸ κοπάσιμα μικροῦ αἰροῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

κατὰ 22ο

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; .....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ σταχύος, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

Τὰ παιδιὰ... μὲν... ἔναρκα... τῆ... δούμας... τῶν... ἐτραγουδοῦσαν
σχολιαῖα, ριζικά... ἢ... αὐτοσχέδια... τραγουδοῦσα... ὅταν παρῆ φο
ρῆ... σταματῶσε... ἢ... ὄρη... δούμας... πῶς... ἔπρεπε... πῶς... μερῶν
να τὸν ἀντικαταβάσῃ... ἔτσι... ἔκρινε... χωρισμοῦ (πιερώμετοι)

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγένετο χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.
Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς).
ὁ δὲ τὴν μηχανὴν τὸ 1953... τῆ... ἀλωνιστοῦ... ἔκρινε... χωρισμοῦ

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνιστένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

Λέγονται... μίχμα... καὶ... τὸ... γόρνιμα... γινέται... με
τῶ... θρινάκι... ἀπὸ... ἀνδρῶν... ἢ... καὶ... γυναικῶν... πῶς... δὲ
... δίκριαν... ἀνδρῶν... ἀπὸ... ἀνδρῶν... τῶν...

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

... Ἐκαρφώνεται... ἐπὶ θρινάκι... εἰς τὸ μαφουζὸ μάρμα-
μα... Ἐξήγατο... χίμα... μαιζουρία... εἰς ποδάρια:
... μ... ὄσα... ποδάρια... τῶσα... μαιζουρία... καὶ... κνήμη...

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα; (Πῶς λέγεται τοῦτο:
φτυάρι, θρινάκι; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

... Τοῦ λιχνισμα... γίνεται... μετὰ... θρινάκι.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἀνδρᾶς, γυναικᾶ· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ;

... Πιχμα... ὁ... ἀνδρᾶς... καὶ... κερμαῖα... φρα...
... καὶ... γυναικᾶ... (χίμα... ἢ... δρφαρῆ, μαιζουρία)...
... εἰς ποδάρια... ἕτασαν... ποδάρια... οἱ ἀπὸ... καὶ... τοξομαῖα... οἱ

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχῶν, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸν
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται: κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτέρον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ;

... Λέγονται... κόντυλοι... ἔσσι... καὶ... κόντυλοι... εἰς ποδάρια,
... τῶσα... σερώνονται... εἰς ἀπὸ... καὶ... ἀμύνονται... κα-
... νομικᾶ... μετὰ... βυζο... σφρα...

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζῶων διὰ τὸ δευτέρον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
θίζεται τοῦτο .....

... Τὸ ζεμοντάρισμα (μόνο γιὰ τὸ σταφύλι καὶ κεκοφροζα)
... γίνεται μὲ τὰ βούδια καὶ τὸ βυζύριον .....

6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχίσματος (ἀνεμίματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἀχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

... Γίνονται καὶ βύζερο καὶ τρίτο (χρῆμα τοῦ καρποῦ
γιὰ νὰ φύγουν οἱ κουμόρες (κουμόνες) ... Πραγματοῦται
ἐπίβλεια οὗ βούζερας καὶ τὸ κόσκινο... εἶται ἰσο-
χέια

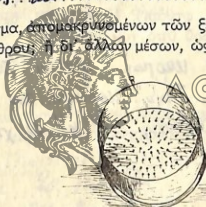
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

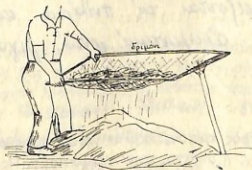
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινο σαβίλο δερμόνι

κόβρος ἢ ἀυλόρος

δριμόνι

νων μὲ ὅπας διαφορῶν μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινο τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρη, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

... καὶ εἰς βωμίδεσσι καὶ τὰ κόνινα εἶχαν ψάλλου πηλαιο
 ... βωμίδεσσι... εἴφερι λαμαρίνα... με' χονδρὰ... φλίσκη.
 ... καὶ βωμνο... εἴχε... ἀπὸ τῶ... κόνερο... χονδρὰ... θυρμα-
 ... τικῆς ἀκρίνης... καὶ... περιφρασσὼ σφῆρα... βεβῆνο με'
 ... ψάλλω... σφῆρα... εἰς αὐτῆς.....

- 7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ.....

... εἰς καρποῖ... φλίσκη... βωμίδεσσι... εἰς... βωμίδεσσι... πηλαιο
 ... εἰς... εἰς... καρποῖ... τῶν... χαράσσεται... βωμίδεσσι... με'
 ... τῶ... θρινάκι... ἢ... καὶ τῶ χερε.....

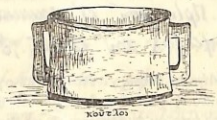
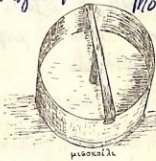
- 8) Ἄλλοι ἐθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.....

... καθαρίζονται... τὰ... πηλιδία... καὶ... ρίχνονται...
 ... εἰς αὐτὰ... ἀρωματίζονται... φλίσκη... ρίχνονται... καὶ... σφῆρα...
 ... μηρία.....

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἄλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποῖα ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἄλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἰπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις οκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

.....? Ἐρχόμεθα... οὐ μὲν καταί... μὲν καταί... ἰχνογράφων καὶ... ἢ... ὄνομα...
 ἀφορέων περιοχῶν... καὶ... μὲν... μουσαῦρι... ἢ... καὶ... μὲν... ἔπαυ...
 ...νε... καὶ... μὲν... καὶ... μὲν... εἰς... ἢ... 4.90, ἀνάλογα
 με' τῶν Παχυμερῶν. Μουσαῦρι

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο, ν'
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο, ν'
- γ) τὸ χυφτιάτικο, ν'
- δ) τὸ ἄλωνιάτικο κλπ., ν'

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) .....

Μουσαῦρι = 20 δινάρια

Καταίρι = 44 δινάρια

Μινάκι = 9 δινάρια

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνθηεῖας) Ὁ καρπὸς... ἐμὸς αὐτὸς... ἔστω... σποδαίρια.....

... ἢ... ταί (ἀπόθημα)... ἐποποδαίρια καὶ... ἀποθημα... γινῆ... τῶν... μὲν...
 (...ἀποθημα)... χεῖμα... ἀποθημα.....

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον; *Τὰ ἄχυρα με παρέτετα, τε-
 φάγματα, κητέροι, ὑφάγματα... μεταφέροντο εἰς τὸν ἀχε-
 ρῶνα, εἰδικῶς, ἰσχυρῶς, ἰσχυρῶς, εἰς τὸν ἀχέρο.*

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεταί) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τῶν καλυτέρων στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα; ...

*Ὁ... εἰς τὸν ἀχέρο... παρνοῦται... ἀπὸ τοῦ ἀχέρου...
 Πρὶν μὲν εἰς βασιμῶν, εἰς τὸν ἀχέρο... ἀπὸ τοῦ μεταδόνου
 μέρους τῶν εὐφροῦ, εἰς τὸν ἀχέρο ἢ εἰς τὸν ἀχέρο.*

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχυῶν,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον; *ΑΘΗΝΩΝ*

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

*Ἐπισημ. ἀναμμα φωτιάς... γίνεταί... μόνον...
 τὴν νύκτα τῶν... Λαμπρῶν... εἰς τὸν ἀχέρο...
 εἰς τὸν Ἰούδα... εἰς τὸν ἀχέρο τῶν... ἀναμμάτων.*

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος; ..

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αϋτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν τήν πυράν; παιδία, ήλικιωμένοι, ποιος άλλος;...

..... Ανδρών τιν' φουα' τα' παιδία

2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τά ξύλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν. Τά κλέπτουν; "Αν ναι, άπό ποιον μέρος;.....

..... Μαρίαν τα' ξύλα τα' μύσση παιδία' άνα'
..... τα' γειτονικά' προσ' τιν' δεικνύμετα μέρη.....

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

..... Συγκεντρώνουν πρώτα προδανάμματα... Το παιδί άνα'
..... κίτα' ξέρα' ξύλα... και' άνα' λείπει τιν' ήσδα
..... άνα' κορυφή δένδρα... ρούχα... τιν' γήινου... τα' παιδία'
..... άνα' άχουν... και' άνα' ξύλα... έσομα.....

γ'. Ποιαί αί συνήθειαι εις κάθε τόπον διά κάθε πυράν;

1) Προσευχάι, διάφοροι έπικλήσεις, ζόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος. Καταγράψατε τά σχετικά κείμενα.....

2) Πηδήματα, χοροί γύρω άπό τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) . . . .

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) . . . .

..... *Ναὶ* ..... *καίονται* ..... *κατὰ τὸ Πάσχα* ..... *καίονται* .....
..... *ὁ Ἰούδας* .....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφήν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ